

Atragerea de investiții străine directe și de portofoliu contribuie la reechilibrarea balanței de plăți prin capitalul străin injectat în economie, care poate reduce din presiunile asupra cursului de schimb generat de o balanță comercială deficitară. Atragerea investitorilor străini se poate face prin acordarea de facilități, cum ar fi concesionarea de terenuri, spații comerciale, clădiri, utilități sau stimulente fiscale, pe de o parte (reduceri la impozitul pe profit, reduceri sau scutiri la impozitele indirecte), dar și prin promovarea imaginii în străinătate, pe de altă parte. Este evident că oricâte facilități s-ar oferi investitorilor străini și eforturi s-ar întreprinde pentru a face cunoscută țară-gazdă, lipsa unui cadru adecvat de dezvoltare propice a afacerilor va ține la distanță investitorii străini.

Așadar, intervenția statului poate fi efectuată prin diverse pârghii și mecanisme-scopul de bază fiind reechilibrarea balanței comerciale. Intervenția statului apare necesară în condițiile imposibilității ajustării automate a balanței comerciale care are efecte negative asupra întregii economii. Balanța comercială apare ca principalul mijloc de măsurare a valorii și competitivității externe a unei economii, fiind, în același timp, un instrument deosebit de util pentru configurarea principalelor politici macroeconomice. În abordarea macroeconomică a nevoii de finanțare a unei economii, balanța de plăți externe reprezintă cel mai important instrument de analiză.

În final, putem afirma că cadrul instituțional al Republicii Moldova necesită unele modificări esențiale, care ar conduce, pe termen lung, la micșorarea acestui deficit cronic al balanței comerciale care agravează situația economică a Republicii Moldova.

Bibliografie:

1. Sută, N. *Comerț internațional și politici comerciale contemporane* / București, Editura Eficient, 2000.
2. www.mec.md
3. www.statistica.md

FUNCȚIILE RISCULUI ȘI FACTORII CE DETERMINĂ MODIFICAREA ACESTUIA LA NIVEL DE ÎNTREPRINDERE

Conf. univ. dr. Neli Muntean, ASEM

In this article there are described the risks functions and the factors that influence on risk. There is not a certain opinion about risks factors; it is too difficult to establish a unique criterion of risks factors classification. That is why the author proposes this type of classification of risks factors that lets to determine the place of the analyzed factor; with the help of this classification the analyzed factor can be described very thoroughly.

Mecanismul economic creat în Republica Moldova, orientat spre relațiile de piață, dezvoltarea tuturor formelor de proprietate și implementarea metodelor noi de gestiune presupun apariția diferitelor tipuri de riscuri. Ca urmare, orice activitate economică se desfășoară în condiții de risc, care, la rândul său, pot fi mai mult sau mai puțin grave, mai mult sau mai puțin cunoscute, mai ușor sau mai greu de evitat. Cunoașterea insuficientă a acestor riscuri, a funcțiilor ce le caracterizează, evaluarea lor nesatisfăcătoare, lipsa unei protecții adecvate împotriva factorilor ce le determină afectează, în mod direct, rezultatul final al activităților desfășurate.

În astfel de condiții, crește semnificativ necesitatea de determinare a funcțiilor riscurilor și, respectiv, a factorilor ce determină apariția acestor riscuri la întreprindere.

Comportamentul antreprenorului, în condițiile economiei de piață, se bazează pe alegerea programului individual al activității de antreprenoriat, ce se va desfășura pe propriul risc și în limitele posibilităților ce nu contravin prevederilor legislației în vigoare. Orice agent economic, de la bun început, este lipsit de parametrii, în prealabil, cunoscuți și stabiliți, de o siguranță în succes: asigurarea cotei de piață, accesul la resursele de producție cu prețuri fixe, stabilitatea puterii de cumpărare a valutei convertibile, permanența normelor și normativelor și a altor instrumente economice de conducere.

Riscul antreprenorului, de regulă, se orientează în obținerea unor rezultate esențiale prin metode netradiționale. Astfel, el permite depășirea conservatismului, dogmatismului, stagnării, a barierelor psihologice, a obstacolelor de implementare a inovațiilor. Capacitatea de a risca este calea spre o activitate profitabilă. Prin aceasta se reflectă forma constructivă a **funcției de reglare** a riscului în activitatea de antreprenariat.

Concomitent, riscul poate lua forma unei aventuri, atunci când decizia se adoptă în baza unei informații incomplete, fără o examinare corespunzătoare a caracterului legislativ de manifestare a fenomenului. În acest context, riscul apare ca un factor al instabilității.

Majoritatea întreprinderilor, companiilor obțin succes, devin competitive în baza unei activități economice de inovare legată de risc. Deciziile, metodele riscante de management conduc spre o activitate de producție mai eficientă, în urma căreia câștigă atât antreprenorul, cât și cumpărătorul, clientul și societatea în întregime. Deci riscul în activitatea de antreprenariat îndeplinește **funcția de inovare**.

Funcția de protecție a riscului se manifestă prin faptul că, dacă pentru întreprinzător, riscul reprezintă o stare obișnuită, ar trebui să persiste un comportament adecvat și la obținerea pierderilor. Conducătorii cu spirit de inițiativă și ingenioși, necesită apărare socială, garanție politică, economică, juridică, care, în caz de insucces, i-ar scuti de pedeapsă și ar justifica riscul. Întreprinzătorul trebuie să fie sigur că greșeala posibilă (riscul) nu ar putea compromite activitatea și imaginea lui, deoarece ea a avut loc ca urmare a unui risc nejustificat, dar, în același timp, preconizat.

Existența riscului în activitatea de antreprenariat reprezintă, de fapt, reversul libertății economice, o plată specifică pentru ea. Libertatea unui întreprinzător este însoțită, în același timp, de libertatea altor întreprinzători, ca urmare, pe măsura dezvoltării relațiilor de piață, în țara noastră, vor evolua incertitudinea și riscul antreprenorului. Înlăturarea incertitudinii pe viitor în activitatea de antreprenariat este imposibilă, deoarece ea reprezintă elementul activității obiective.

Depistarea riscului presupune necesitatea alegerii unei sau a altei decizii, așa încât persoana ce ia hotărârea, în procesul de luare a deciziei, analizează toate alternativele posibile, optând pentru cea mai rentabilă și mai puțin riscantă. În dependență de conținutul concret al situației de risc, aspectul alternativ posedă un nivel distinct de dificultate. De aceea, în situațiile economice dificile pentru alegerea unei decizii optimale sunt utilizate metode speciale de analiză. Respectiv, putem evidenția și **funcția analitică** a riscului.

Funcțiile riscului în activitatea de antreprenariat ne permit să tragem următoarea concluzie: în pofida existenței unui potențial semnificativ al pierderilor, uneori imanente riscului, acesta din urmă, reprezintă, totodată, sursa posibilului profit. De aceea, sarcina principală a antreprenorului nu este de a renunța la risc în întregime, ci de a alege, în baza unor criterii obiective, deciziile ce presupun riscul, și anume de a determina limitele de activitate a antreprenorului care recurge la risc. Este necesar, deci, de a nu evita, ci a prevedea riscul, tinzând la optimizarea lui în cadrul fiecărei situații concrete.

Menționăm că existența riscului, ca element indispensabil al procesului economic, cât și specificul acțiunilor de gestiune folosite în acest domeniu au determinat ca gestionarea riscului, în unele cazuri, să devină o activitate profesională independentă. Acest tip de activitate este practicat de instituții profesionale, de specialiști în domeniu, companii de asigurări, cât și de managerii financiari, managerii de risc, specialiști în asigurări.

O altă problemă, în procesul identificării riscului, constă în evidențierea factorilor, care determină apariția riscului la nivel de întreprindere.

După conținut, acești factori pot fi grupați în felul următor (figura 1).

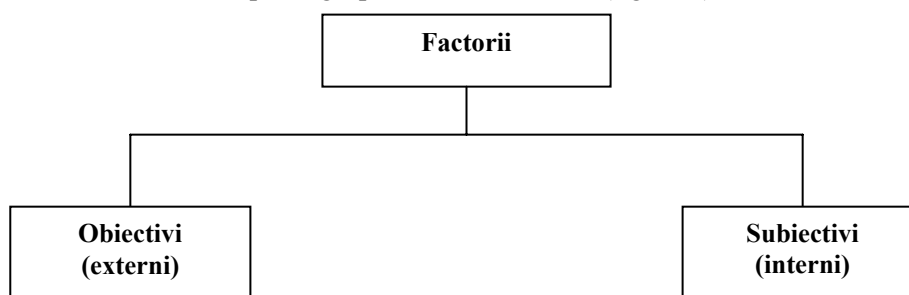

Figura 1. Factorii ce determină apariția riscului la nivel de întreprindere

Sursa: Elaborată de autor.

De regulă, **factorii obiectivi** nu depind nemijlocit de întreprindere: inflația, anarhia, crizele politice și economice, ecologia, taxele vamale, existența regimului unei favorizări mai mari. Ei sunt factori asupra cărora întreprinderea nu poate exercita o influență directă, dar schimbarea semnificației cărora poate fi prevăzută sau este posibil de a influența indirect asupra semnificației acestora. Factorii externi pot fi grupați în cinci segmente, fiecare cu influențe directe și indirecte asupra rezultatelor activității întreprinderii, respectiv:

- 1) piața,
- 2) concurența,
- 3) tehnologia,
- 4) societatea,
- 5) guvernele.

Factorii subiectivi caracterizează nemijlocit întreprinderea dată din mai multe puncte de vedere: potențialul productiv, asigurarea tehnică, nivelul specializării intuitive și tehnice, organizarea muncii, alegerea tipului de contracte cu investitorii sau clientela. Concomitent, factorii subiectivi, denumiți și interni, sunt factori asupra cărora întreprinderea poate nemijlocit exercita o influență. Prin urmare, putem distinge următorii factori interni care pot determina apariția și dezvoltarea unui risc la nivel de întreprindere:

- 1) potențialul uman,
- 2) potențialul tehnico-material,
- 3) potențialul financiar etc.

Bibliografie:

1. Codul Civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 06.06.2002 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.82-86/661 din 22.06.2002.
2. Legea contabilității nr.113 din 27.04.2007 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.90-93 din 29.06.2007.
3. Standarde Internaționale de Raportare Financiară (IFRSTM), inclusiv Standarde Internaționale de Contabilitate (IASTM) și Interpretări la 1 ianuarie 2005.//București, Editura CECCAR, 2005.–2422 p.
4. Adams John, *The Management of Risk and Uncertainty*. // Policy Analysis, no.335, March 4, 1999. – p.50-67.
5. Muntean N., Balanuță V. *Analiza și evaluarea riscurilor la nivel de întreprindere: Aspecte teoretice și aplicative*. Chișinău: ASEM, 2010, 207p.
6. Грабовый П.Г., Петрова С.Н., Полтавцев С.И., Романова К.Г., Хрусталёв В.Б., Яровенко С.М., *Риски в современном бизнесе*.// М.: «Аланс», 1994.- 200 p.
7. Кинев Ю.Ю., *Оценка рисков финансово-хозяйственной деятельности предприятия на этапе принятия решений*.// Управленческий консалтинг.// М.:Интерэксперт, 1999.
8. Лапуста М.Г., Шаршукова Л.Г., *Риски в предпринимательской деятельности*.// М.: Инфра-М, 1996.- 224 p.
9. Лобанов А., Чугунов А., *Тенденции развития риск – менеджмента мировой опыт*.// Рынок ценных бумаг., 1999. - №18.- p.59-65.
10. Сирополис Николас К., *Управление малым бизнесом. Руководство для предпринимателя*: Пер. с англ. // М.: Дело, 1997. - 234 p.

ACTIVITATEA DE OUTSOURCING – BENEFICII ȘI RISCURI

Conf. univ. dr. Igor Melnic, ASEM
Drd. Vitalie Rapcea, ASEM

This article treats an important subject for the enterprises' activity – the outsourcing activity. The article presents and explains this term through specialists' points of view. There are given and analyzed the most important benefices and risks which imply the outsourcing activity.